

// Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2009. – № 4. – С. 7-22.

7. Слободяник, М. С. Становлення та розвиток вищої документознавчої освіти в Україні / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2011. – № 3. – С. 4-5.

8. Швецова-Водка, Г. М. Місце документознавства в системі наук / Г. М. Швецова-Водка // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2007. – № 4. – С. 6-10.

Росінська А.В.,

студентка III курсу факультету менеджменту і бізнесу ВП «Миколаївська філія Київського Національного університету культури і мистецтв»;

Науковий керівник: Сидоренко А.І., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інформаційної, бібліотечної та архівної справи ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

ДІЯЛЬНІСТЬ БІБЛІОТЕК З ОРГАНІЗАЦІЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ДОЗВІЛЛЯ: СУЧАСНИЙ АСПЕКТ

У сьогоdnішньому житті вирішення питання заповнення ніш дозвілля особливо актуалізується, оскільки зниження платоспроможності населення призводить до відчуження його від тих культурних благ, які вимагають грошових вкладень. Ця обставина призводить до утворення лакун у вільному часі людей, і не завжди вони можуть бути заповнені грамотно і з максимальною користю.

До цих питань зверталися вітчизняні дослідники Н. Захарова, С. Кирій, Л. Лупіка, О. Матвійчук, Л. Петровська, О. Печена, Н. Солонська, І. Цуріна та зарубіжні – О. Домаренко, Л. Жаркова, Г. Олзоєва, С. Матліна, Ю. Мелентьєва.

Слід відзначити, що поняття про змістовне дозвілля ще не має остаточного визначення. Це наочно показують результати анкетування. За результатами соціологічного дослідження дозвілля і читацьких уподобань користувачів Кіровоградської МЦБС, у блоці питань, присвячених реалізації вільного часу зі 110 опитаних, більшість просто гуляють, 30% витрачають цей час на зустрічі з коханою людиною, 28% читають і слухають музику, 18% дивляться телевізор, 11% відводять час на спорт і походи по гостях, 10% приділяють час хобі. Таким чином, дозвілля більшості респондентів спрямоване на порожнє проведення часу [6].

Однак, якщо спиратися на теорію Стрельцова Ю. А., (автора праці «Культурологія досуга») то підсумком правильно організованої дозвілєвої діяльності повинні бути розвинені різноманітні здібності, реалізовані численні інтереси та високий духовний розвиток. Автор в дозвілєвій діяльності виділяє наступні функції: рекреативну, розважальну і розвивальну. Таким чином, дозвілєва діяльність виконує такі завдання, як:

- регенерація і релаксація, які полягають у відновленні фізичних і психічних сил;
- можливість весело провести час, отримати позитивний емоційний заряд;
- розвиток культурного потенціалу [8].

Саме ці завдання повністю охоплює соціокультурна діяльність бібліотеки. Соціокультурна діяльність бібліотек – цілеспрямована і спеціально організована книгозбірнею як соціальним інститутом система дій і заходів, метою яких є сприяння вдосконаленню інтелектуального, матеріального та естетично-духовного стану суспільства шляхом доведення до свідомості різних соціальних груп громадян, конкретних користувачів наукових знань, емпіричних фактів, естетичних і морально-етичних цінностей, акумульованих у бібліотечних документних зібраннях на різних носіях та внаслідок організації різних форм масової роботи [7]. Тобто, це здійснюється шляхом використання різноманітних форм дозвілля, в т. ч. і інтерактивних, дискусійних, ігрових. Бібліотека має в своєму розпорядженні можливості, необхідні для організації ефективного дозвілля: ресурси, технології комплексного обслуговування, досвід профілактики негативних явищ. Грамотна організація в бібліотеці різних форм дозвілля дозволяє створити умови для повноцінного відпочинку за той невеликий проміжок часу, який на це відводиться. Це може виражатися в нових позитивних враженнях, отриманні творчого досвіду, спілкуванні з цікавими людьми [2,3].

Унікальність організації бібліотечного часу користувача полягає в тому, що на відміну від інших культурних установ, бібліотека має можливість одночасно реалізувати не одну форму дозвілля, а безліч:

- творчі програми;
- програми читання;
- наочні форми;
- вуличні форми роботи;
- волонтерський рух;
- бібліотечні театри або театри книги;
- клуби за інтересами тощо.

Ця сукупність форм дозволяє маніпулювати ними, складаючи різноманітні комплекси, спрямовані на всебічне залучення учасників процесу в процес активної пізнавальної або творчої діяльності, визначальним вектором якої є розвиток читацької культури.

В умовах оптимізації, коли кожна установа повинна щодня показувати свою конкурентоспроможність, готовність оперативно реагувати на зміни, що відбуваються в соціумі, бібліотеки не можуть залишатися колишніми, тобто відбувається зміна функціоналу бібліотеки.

Сьогодні у кожної людини з'являється можливість вибору форм організації власного дозвілля, вона хоче отримувати якісні послуги та не готова робити це по-старому. Внаслідок цього повсякденне бібліотечне життя в останні роки змінилося до невпізнання: поряд з традиційними книжковими заходами в бібліотеках з'явилися квести, театри книги, карнавали, фестивалі, ярмарки ідей, віртуальні подорожі, бібліошоу, ігротеки та інші форми соціокультурної діяльності. Так, сучасною формою залишається театр в бібліотеці за участю бібліотекарів і користувачів. Найбільш відомими є театри книги «Ювента», театр ситуацій та імпровізацій, що готує документальні вистави (ЦБ ім. М. Кропивницького); «Театральна вітальня» Одеської ОУНБ ім. М. Грушевського. Творчим колективом Херсонської ОБД ім. Дніпрові Чайки створено літературно-театральне кафе «Как на наши именины...» (2014р.). Це бібліотечно-театральний проект бібліотеки - театр для дорослих для спілкування та відпочинку. Бібліотекою підготовлено низку вистав (міні-спектакль «Поэт. Эпоха. Маскарад»; спектакль «Херсон. Театр. Мейерхольд»; спектакль «Двух голосов перекличка» (перезвони судеб и поэзии А. Ахматовой и Л. Костенко). Довгий час працював театр «Браво» (Центральна бібліотека для дітей Ш. Кобера та В. Хоменко, м. Миколаїв) [5].

Тиша в бібліотечних залах, яка так манила справжніх книголюбів і так часто була предметом іронії й насмішок, сьогодні йде в минуле. У сучасних бібліотеках шумно, весело, багатолюдно і... незвично. Звичайно, можна нарікати з приводу того, що традиційна книжкова культура витісняється гаджетами, коміксами, іграми та іншими аж ніяк не книжковими атрибутами, але слід визнати, що епоха інформаційних технологій не знищила книжкову культуру, а трансформувала її, подарувала нові можливості розвитку [4].

Сучасній бібліотеці тісно в замкнутому просторі – вона активно освоює територію за межами власних стін. Книжкові ярмарки, фестивалі, паради літературних героїв, квести, літературні тролейбуси, вагони та станції метро, екскурсійні літературні маршрути, буккросинг, флешмоб, літературні парки, бульвари, – чого тільки не придумують працівники бібліотек, щоб бути «Ближче до народу» [1].

Віртуальна реальність сьогодні опановується бібліотеками. Традиційними в бібліотеках стали віртуальні виставки, відеокліпи, віртуальні екскурсії, вітуальні подорожі, медіа-огляди, буктрейлери, блоги, мультимедійні ігри тощо. Ці форми представлені у соціальних медіа, а також супроводжують традиційні культурно-дозвілєві заходи. Більшість з них подана на сайтах бібліотек, у соціальній мережі фейсбук.

Сучасна специфіка культурно-дозвілєвої діяльності публічних бібліотек проявляється в тому, що вона розрахована і поширюється не тільки на

користувачів бібліотек, сфера її поширення набагато ширша. Усе населення міста і району відчуває на собі цю діяльність – через дітей, батьків, знайомих, через соціальні мережі людина отримує інформацію про неї, чує відгуки про різні бібліотечні заходи [9].

Так, сьогодні прилучення до читання – далеко не єдина функція бібліотеки, але відмовитися від неї – значить визнати непотрібність читання, книги й, зрештою, освіти та культури. Адже читання є одним з найголовніших способів засвоєння інформації. Пошук нових форм роботи в цьому напрямку, вміння дивувати, відмова від стереотипів, що склалися, використання сучасних технологій – ось що сьогодні необхідно в бібліотеках. Новий функціонал повинен доповнювати цю функцію, а не виключати її.

Отже, аналіз різноманітних форм культурно-дозвілєвої діяльності бібліотек і широкий спектр технологій організації заходів дозволяють організувати дозвілля користувачів так, щоб воно було максимально наповнене змістом, що розвиває читацьку культуру, активно використовувати сучасні технології для їх проведення, залучаючи традиційний та віртуальний простори. Здійснюючи культурно-дозвілєву діяльність, бібліотека стає затребуваним і доступним соціальним інститутом й найбільшою мірою відповідає сучасним соціальним запитам суспільства.

Список використаних джерел:

1. Генієва, Е. Ю. Библиотека как центр межкультурной коммуникации : дис. д-ра пед. наук: 05.25.03 / Е. Ю. Генієва – М., 2006. – С. 220.
2. Драпалюк, Л. Молодий читач в інформаційному просторі / Л. Драпалюк // Вісник Книжк. палати. – 2001. – №6. – С. 20-21.
3. Жарков, А. Д. Технология культурно-досуговой деятельности / А. Д. Жарков. – М. : МГУК, 2002. – С. 154-159.
4. Матвійчук, О. Є. Бібліотека як соціокультурний інститут: освітньо-виховна місія / О. Є Матвійчук // Вісник Національного авіаційного університету. Сер.: Філософія. Культурологія. – 2010. – № 2. – С. 155-160.
5. Сидоренко, Т. В. Інноваційні підходи до реалізації соціально-культурних проєктів у діяльності публічних бібліотек півдня України у ХХІ ст. / Т. В.Сидоренко // Вісник ХДАК : зб. наук. праць. – Х., 2017. – Вип. 50. – С. 155-165.
6. Соціологічне дослідження. Кіровоградська міська централізована бібліотечна си-стема [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sites.google.com/site/kircbs/соціологічне-дослідження>. – Назва з екрана.
7. Соціокультурна діяльність бібліотек [Електронний ресурс] [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://ube.nplu.org/article/Соціокультурна%20діяльність%20бібліотек>. – Назва з екрана.

8. Стрельцов, Ю. А. Культурология досуга: учеб. пособие / Ю. А. Стрельцов. – 2-е. изд. – М.: МГУКИ, 2003. – С. 96-98.

9. Щербак, И. Я. Публичная библиотека – центр культурного досуга [Электронный ресурс] / И. Я. Щербак. – Режим доступа : http://belinskogo.kh.ua/Sherbak_Public_Library_the_center_of_cultural_activities.html. – Заголовок с экрана.

Руденко Н.В.,

магістрант Київського університету культури;
Науковий консультант: Одробінський Ю.В.,
кандидат мистецтвознавства, професор з
наказу, завідувач кафедри дизайну ВП
«Миколаївська філія Київського
національного університету культури і
мистецтв», м. Миколаїв

ОСНОВНІ ПРИЙОМИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕР'ЄРІВ ПАВІЛЬЙОНІВ РЕСТОРАНІВ ШВИДКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ

Формування інтер'єрів павільйонів ресторанів швидкого обслуговування (експрес-обслуговування) на сучасному етапі розвитку набувають особливої актуальності, яка обумовлена інтенсивним та хаотичним розвитком окремих об'єктів обслуговування, які можна віднести до категорії “експрес”. Це пов'язано з інтенсивним зростанням мобільності населення, яке прагне отримати послуги швидко та якісно.

Основним завданням даного дослідження є мистецтвознавчий, техніко-технологічний і порівняльний аналіз системи організації простору основних закладів України громадського харчування швидкого обслуговування.

Опираючись на джерельну базу, історичні відомості та польові дослідження об'єктів швидкого громадського харчування на території південного регіону України ми проаналізували певні аспекти розвитку цих закладів.

Розглянемо їх детальніше.

Історично відомо що у 1834 р. у Нью-Йорку відкрилась перша робітнича їдальня, у 1849 р. – у Франції відкрито перші шкільні їдальні [9 с. 28]. Пізніше, активному розвитку підприємств харчування сприяло винайдення нових способів зберігання продуктів шляхом консервування та вакуумної упаковки. Було також винайдено фруктову газовану воду з морозивом, і всією територією США почали відкриватися кафе-морозива, стойки яких містили мармурові шухляди з апаратом для виробництва газованої води [9 с. 28]. Наприкінці ХІХ ст. під впливом західних держав на території сучасної України з'являються кондитерські та кафе-шантани, у яких подаються вина, фрукти, закуски. У цих